

wysoki stopień skomplikowania przepływów kapitałowych zachodzących w procesie inwestycyjnym realizowanym przez fundusze *venture capital*, takie praktyczne podejście zasługuje na wysokie uznanie i podnosi walory poznawcze i dydaktyczne omawianego opracowania. Dopełnieniem podjętego w nim opisu procesu inwestycyjnego są analizy dotyczące stosowanych przez fundusze struktur kapitałowych, umów inwestycyjnych oraz udziału funduszy w kontroli i zarządzaniu spółką portfelową. Charakterystykę procesu inwestycyjnego w sposób logiczny zamyka przedstawienie sposobów wyjścia z inwestycji, które jest integralnym elementem zaangażowania tego typu kapitału w przedsiębiorstwie.

W Europie prekursorem inwestycji *venture capital* i do dzisiaj największym rynkiem kapitału tego typu jest Wielka Brytania. Słuszny był zatem wybór tego kraju dla przedstawienia w kolejnym rozdziale (*Charakterystyka rozwoju venture capital w Wielkiej Brytanii*) zarówno struktury rynku, jak przede wszystkim regulacji normatywnych i programów rządowych tworzących sprzyjające warunki otoczenia i wspierających bezpośrednio rozwój inwestycji *venture capital*. Kraj ten ciągle może stanowić wzorzec dla innych gospodarek w zakresie wykorzystania kapitału wysokiego ryzyka do finansowania przedsięwzięć o dużym potencjale wzrostowym.

Pracę zamyka rozdział *Analiza porównawcza spójności rynku kapitału wysokiego ryzyka w krajach Unii Europejskiej*, zawierający nowatorską w krajowej literaturze przedmiotu analizę tego ważnego zagadnienia. Kraje członkowskie UE, mając pełną świadomość znaczenia innowacji we współczesnych gospodarkach oraz nasilającej się konkurencji w tym zakresie ze strony USA i innych potęg gospodarczych, podejmują różne przedsięwzięcia mające na celu zdynamizowanie rozwoju rynku kapitału wysokiego ryzyka. Autorzy stawiają tezę, że obecnie potencjał rynków kapitałowych Unii Europejskiej nie jest w pełni wykorzystany i nie zapewnia odpowiedniego dopływu środków finansowych oraz wsparcia menedżerskiego dla małych i średnich przedsiębiorstw dysponujących innowacyjnymi projektami. Identyfikują bariery prawne, podatkowe i operacyjne ograniczające przepływy kapitału na obszarze Unii Europejskiej. Z drugiej strony wskazują na znaczący potencjał rynku unijnego wzmocniony przez procesy integracyjne, poszerzające dostęp do kapitału, innowacyjnych projektów, rynków zaopatrzenia i zbytu, kadry menedżerskiej oraz możliwości przeprowadzania dezinwestycji. Analizy porównawcze regulacji normatywnych i podatkowych, odnoszące się do poszczególnych krajów członkowskich Wspólnoty, wskazują na utrzymujący się ciągle stan zróżnicowania warunków rozwoju inwestycji *venture capital*. Dotyczy to zarówno starych krajów członkowskich, których gospodarki prezentują z reguły wysoki poziom rozwoju, jak i nowych członków Wspólnoty z gospodarkami wzrostowymi.

Książka W. Przybylskiej-Kapuścińskiej i M. Mozalewskiego *Kapitał wysokiego ryzyka* ma duże walory poznawcze. Porządkuje dotychczasowy stan wiedzy na temat *venture capital*, ale przede wszystkim dostarcza szeregu nowych i aktualnych informacji oraz analiz i ocen w tym zakresie. Jej treść w pełni odzwierciedla tendencje zmian na rynku kapitału wysokiego ryzyka i wskazuje na duże zróżnicowanie jego rozwoju w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Przystępny język naukowy, syntetyczna forma opisu procesów i zjawisk, przykłady praktyczne oraz liczne ilustracje graficzne pozwalają na szerokie wykorzystanie książki w badaniach naukowych i procesie dydaktycznym.

Jerzy Węclawski

Badania kapitału społecznego w Wielkopolsce. Diagnoza stanu i perspektywy wzrostu, pod red. Eulalii Skawińskiej, Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, Poznań 2011, ss. 275.

Na temat kapitału społecznego ukazało się ostatnio wiele pozycji zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami. Większość publikacji zajmuje się wszakże tym tematem z perspektywy makrospołecznej, z reguły koncentrując się na teoretycznych aspektach kapitału społecznego, brak zaś większej liczby poważnych prac poświęconych kapitałowi społecznemu, które obejmowałyby zarówno jego perspektywę teoretyczną, jak i empiryczną. Wynikać to może z trudności badań, ponieważ kapitał społeczny

ma interdyscyplinarny charakter, sytuuje się na pograniczu wielu dyscyplin naukowych, takich jak: socjologia, politologia, psychologia społeczna, etyka życia gospodarczego, ekonomia, zarządzanie itd. W związku z tym jest mierzony z wykorzystaniem wielu technik i z punktu widzenia różnych metodologii, co utrudnia porównywanie wyników badań. Wieloaspektowość kapitału społecznego sprawia, że aby można go było zbadać całościowo, konieczne jest współdziałanie badaczy z wielu obszarów nauki, co jest trudnym przedsięwzięciem.

Książka *Badania kapitału społecznego w Wielkopolsce. Diagnoza stanu i perspektywy wzrostu* zasługuje w tym kontekście na szczególną uwagę. Prezentuje zróżnicowane podejście badawcze do kapitału społecznego. Publikacja ta jest zwięźczeniem badań w ramach projektu PKOL pt. *Badanie kapitału społecznego jako czynnika determinującego skuteczność strategii polityki społecznej w Wielkopolsce*, finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, a prowadzonych pod kierunkiem prof. dr hab. Eulalii Skawińskiej. Badacze podjęli próbę socjologicznego i ekonomicznego omówienia rozwoju kapitału społecznego w wymiarze regionalnym.

W swej publikacji Autorzy koncentrują się na sześciu teoretycznych i empirycznych problemach kapitału społecznego: 1) przedstawieniu stanu badań nad kapitałem społecznym, 2) ukazaniu kapitału społecznego w samorządzie terytorialnym i wspólnocie lokalnej, 3) opisie zasobów kapitału społecznego w szkolnictwie, 4) ukazaniu złożoności kapitału społecznego w organizacjach przemysłowych, 5) ocenie zasobów kapitału społecznego na rynku pracy, 6) ukazaniu perspektyw rozwoju i wykorzystania kapitału społecznego w polityce społecznej.

Wskazane aspekty przedstawiają trafny dobór orientacji teoretycznej i empirycznej prezentacji, obrazując stan i perspektywy kapitału społecznego w wymiarze regionalnym. W poszczególnych rozdziałach Autorzy prezentują zarówno dyskurs teoretyczny, jak i wyniki badań empirycznych.

Swoje rozważania na temat kapitału społecznego Autorzy przedstawiają w dziesięciu rozdziałach, które podzielone są na 3 części: pierwsza przedstawia założenia teoretyczne kapitału społecznego, druga – analizy empiryczne zasobów i atrybutów kapitału społecznego w Wielkopolsce, trzecia – sposoby rozwoju i wykorzystania kapitału społecznego jako czynnika zwiększającego sprawność polityki społecznej.

Pierwszą część otwiera rozdział *Koncepcja kapitału społecznego*, w którym zaprezentowano to zagadnienie w świetle literatury i stan badań dotyczących tego kapitału. Przedstawiono różnorodne ujęcia kapitału społecznego, których fundamentem są liczne nurty badawcze, między innymi teoria rozwoju społecznego, teoria rozwoju demokratycznego, ekonomia rozwoju, ekonomia instytucjonalna. Dokonany przez Autorów podział na węższe i szersze ujęcie kapitału pozwala wyodrębnić jego wymiary: strukturalny, regulatywny i behawioralny. Wartością tej analizy teoretycznej jest prezentacja typologii kapitału społecznego ze względu na różne kryteria: jego zasięg, strukturalny wymiar, ekonomiczny charakter i rodzaj konotacji. Podsumowując rozważania dotyczące teoretycznych podstaw kapitału społecznego, Autorzy wskazali, że interdyscyplinarny charakter zainteresowań tą problematyką i stosunkowo krótki okres refleksji naukowej nie uprawnia do ostatecznych konstatacji umożliwiających predykcję, co jest cechą spójnej i dojrzałej teorii. Ta refleksja jest kontrowersyjna, ponieważ znajdziemy zwarte teoretyczne ujęcia kapitału społecznego u licznych badaczy (na przykład R. Putman, J. Coleman, P. Bourdieu, R. S. Burt), które stanowią jego mocny fundament teoretyczny.

Autorzy omówili również stan badań nad kapitałem społecznym w Polsce. Wskazali na brak interdyscyplinarnych badań, jeżeli badania empiryczne są podejmowane, to jedynie z perspektywy danej dyscypliny nauki, na przykład socjologii, politologii czy ekonomii. Wśród polskich badaczy wskazać można na dwie tendencje. Po pierwsze, autorzy badań empirycznych w znacznym stopniu wykorzystują podejście R. Putmana, koncentrując się na opisie współdziałania oraz zaangażowania osób w sprawy lokalne; po drugie, część przedsięwzięć badawczych ma wymiar regionalny lub lokalny, a głównym celem jest dokonanie ocen sprawności władz lokalnych. Należy się zgodzić z Autorami, że istnieje potrzeba dalszych prac metodologicznych nad koncepcją kapitału społecznego w celu wypracowania ujednoczonego paradygmatu badawczego, który pozwoliłby porównywać wyniki badań.

Drugą część książki rozpoczyna rozdział *Charakterystyka procesu badawczego*, w którym omówiono elementy procesu badawczego: problem badawczy, cele, założenia badawcze, dobór próby badawczej oraz narzędzia badań operacyjnych i pomiaru kapitału społecznego. Przedstawiono również metodykę oceny atrybutów i zasobów kapitału społecznego. Rozdział ten jest wstępem do badań nad kapitałem społecznym w ujęciu regionalnym.

Kolejny rozdział (*Kapitał społeczny w ocenie przedstawicieli samorządu terytorialnego – stan i prognoza*) zawiera refleksję nad rolą zasobów i atrybutów kapitału społecznego w rozwoju

społeczności lokalnych. Badanie kapitału społecznego przeprowadzono w trzech etapach. W pierwszym etapie przeprowadzono wywiady oparte na kwestionariuszu stwierdzeń pozwalających zidentyfikować i ocenić atrybuty i zasoby kapitału społecznego. Następnie wykonano prognozę kapitału społecznego poprzez badanie Delphi, a w ostatnim etapie wygenerowano formy stymulowania wzrostu kapitału społecznego w jednostkach samorządu terytorialnego. Walorem tego rozdziału jest dokonanie podziału zasobów kapitału społecznego na trzy klasy: w pierwszej dominuje zaufanie jako zasób poznawczy, w drugiej klasie występują normy i wartości, solidarność, wiarygodność jako zasoby o charakterze kulturowo-mentalnościowym, a trzecią grupę stanowią współpraca, uczestnictwo, lojalność jako zasoby oparte na wiedzy. Stanowiły one podstawę do opracowania prognozy rozwoju kapitału społecznego. W wyniku zastosowania zróżnicowanych metod stwierdzono, że słabym ogniwem kapitału społecznego okazała się współpraca.

W rozdziale *Kapitał społeczny szkolnictwa w ocenie jego reprezentantów* podkreślono, że w procesie budowy kapitału społecznego istotną rolę pełni wiedza przekazywana w procesie edukacji. Analizując wyniki badań nad zasobami i atrybutami kapitału społecznego w szkolnictwie w regionie Wielkopolski, wskazano, iż wiedza i umiejętności, odpowiedzialność i uczciwość oraz zaufanie poziome między nauczycielami i zaufanie pionowe między dyrekcją a pracownikami są najwyższej oceniane jako ważne zarówno dla nauczycieli, jak i dla uczniów. Natomiast relatywnie nisko oceniana jest współpraca jako zasób kapitału społecznego. Autorzy badania uważają, że jest to wynikiem małej wiedzy o możliwości współdziałania w ramach systemu edukacji z innymi szkołami, organizacjami gospodarczymi czy instytucjami samorządowymi. Rozwijanie współdziałania z tymi podmiotami wzmocniłoby pozycję konkurencyjną szkół. Podsumowując wyniki badań wśród dyrektorów i nauczycieli, należy stwierdzić, że najwyższej oceniono atrybuty związane formalnie z funkcjonowaniem szkoły (wiedza, dokształcanie), natomiast najniższe oceny otrzymały atrybuty związane z koniecznością zaangażowania się nauczycieli we współpracę z innymi podmiotami, na przykład z władzą lokalną. W tym kontekście kontrowersyjny wydaje się wniosek Autorów, że wzrost poziomu kapitału społecznego wśród pracowników instytucji edukacyjnych wymaga większego ich uznania ze strony polityki państwa i samorządów w celu uruchomienia potencjału tkwiącego w szkołach dla rozwoju współpracy i uczestnictwa. Moim zdaniem, problem tkwi w tym, że nauczyciele i dyrekcja nie dostrzegają potrzeby rozwijania współpracy z innymi podmiotami, ponieważ nie ma wypracowanego systemu ocen i bodźców motywacyjnych, które by zachęcały do takich inicjatyw.

W kolejnym rozdziale części drugiej (*Kapitał społeczny przedsiębiorstw w ocenie ich przedstawicieli*) podjęto kwestię oceny kapitału społecznego w przedsiębiorstwach regionu Wielkopolski. Analiza wymiarów kapitału społecznego w przedsiębiorstwie pozwala wyodrębnić dwa sposoby jego rozumienia: 1) jako formy powiązań między organizacją a jej interesariuszami, partnerami, konkurentami (zewnętrzne ujęcie kapitału) lub 2) jako formy i charakteru relacji między członkami organizacji (wewnętrzne ujęcie kapitału).¹ W badaniach nad kapitałem społecznym przedsiębiorstwa skupiono się na drugim ujęciu. W tym podejściu nacisk kładzie się na relacje społeczne łączące pracowników danego przedsiębiorstwa, które wpływają na tworzenie się klimatu współpracy oraz umożliwiają osiągnięcie wspólnych celów pracowników i przedsiębiorstwa.

W badaniach zasobów i atrybutów kapitału społecznego w przedsiębiorstwach regionu Wielkopolski wykazano, iż wśród nich najwyższy poziom osiągnęły kolejno: zaufanie, wiarygodność, współpraca i lojalność. Stanowią one strategiczny zasób pozwalający osiągać przedsiębiorstwu przewagę konkurencyjną na rynku. Natomiast najsłabsze ogniwo kapitału społecznego stanowi uczestnictwo i solidarność. Niski poziom uczestnictwa jest istotną barierą rozwoju przedsiębiorstwa. Zasób uczestnictwa należy bowiem do zasobów strukturalnych przedsiębiorstwa. Tworzenie sieci społecznych, aktywne w nich uczestniczenie jest ważne nie tylko dla przedsiębiorstwa, ale również dla samych pracowników. Uczestnictwo w sieci pozwala czerpać różnorodne korzyści jednostkom, jednakże dopiero w sytuacji, kiedy sieci te są trwałe i nastawione na wzajemne współdziałanie. Społeczne kontakty nie są publicznym dobrem, które jednostka nabywa automatycznie, ale staną się one dla niej zasobem dopiero wtedy, gdy będzie aktywnie uczestniczyła w sieciach społecznych. Autorzy badania postulują, by instytucje formalne znajdujące się w społeczności lokalnej zachęcały do dobrowolnego uczestnictwa i solidarności. Mam wątpliwości, czy jest to skuteczna droga pobudzania aktywności społecznej wśród pracowników; rozwiązań można by raczej poszukiwać w kreowaniu idei społecznej odpowiedzialności biznesu w przedsiębiorstwach.

¹ C. R. Leana, K. Frits, *Social Capital and Organizational Performance: Evidence from Urban Public Schools*, „Organization Science” 1, 2006 (May), www.business.highbeam.com.

Autorzy badania przedstawili interesujące rozwiązania w kierunku stymulowania wzrostu kapitału społecznego w przedsiębiorstwach. Do najciekawszych zaliczam propozycje w zakresie: budowy zaufania – działania firm według koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu; wzmacniania wiarygodności – skupienie się na uproszczeniu i przyspieszeniu procedury wydawania decyzji administracyjnych; norm i wartości – działania na rzecz polepszenia jakości regulacji prawnych odnośnie do biznesu (spójności, przejrzystości, stabilności); budowy lojalności – promowanie zachowań podporządkowania dobra własnego wspólnym wartościom; współpracy – poprawa współpracy i komunikacji kierownictwa z pracownikami; solidarności – uwzględnianie w systemie premiowania wszystkich zatrudnionych według wydajności pracy, a w zakresie uczestnictwa – zwiększenie stopnia wykorzystania wiedzy pracowników.

Część drugą książki kończy rozdział *Kapitał społeczny bezrobotnych w ocenie ich przedstawicieli*. Problem procesów, jakie zachodzą na rynku pracy, jest ważny, wielkość bezrobocia wpływa bowiem na tempo przemian społeczno-ekonomicznych regionu, a wzrost bezrobocia wpływa niekorzystnie na zasoby kapitału społecznego w regionie. Autorzy na podstawie badań empirycznych przeprowadzili analizę związków bezrobocia z kapitałem społecznym i edukacją oraz czynników determinujących te związki. Stwierdzono, że bezrobotnych cechują niskie wartości atrybutów kapitału społecznego, w szczególności w zakresie zaangażowania (zasób „uczestnictwo”), współdziałania, kreatywności, przedsiębiorczości (zasób „współpraca”) i zdolność do ponoszenia ryzyka (zasób „solidarność”) oraz zasobu „zaufanie”. Niski poziom tych zasobów utrudnia wyjście osobom ze stanu bezrobocia, to jest w znalezieniu pracy lub podjęciu własnej działalności gospodarczej. Autorzy badań wskazują, że największą barierą strukturalną w rozwoju rynku pracy są zasoby kapitału społecznego o najniższej wartości – lojalność, uczestnictwo i solidarność, stąd warto podjąć przedsięwzięcia, które przyczynią się do wzrostu wartości słabych zasobów kapitału społecznego.

Część trzecią książki rozpoczyna rozdział *Badania i rozwój kapitału społecznego w ujęciu modelowym i profili porównawczych*, którego przedmiotem jest budowa modelu typowego kapitału społecznego. Na podstawie analizy badań empirycznych Autorzy stwierdzili występowanie braku wartości dodanej do kapitału osobowego i braku wspólnych kluczowych zasobów w ocenie badanych grup respondentów, co utrudniło zbudowanie modelu empirycznego dla badanych jednostek terytorialnych. W związku z tym opracowano jedynie model teoretyczny stymulowania wzrostu kapitału społecznego, który zawiera instrumenty oddziaływania na jego rozwój stosowane przez państwo, instytucje edukacyjne, przedsiębiorstwa, organizacje samorządowe oraz bliższe i dalsze otoczenie. Stanowić on może punkt wyjścia badań empirycznych nad kapitałem społecznym w ujęciu regionalnym.

W rozdziale *Istotność i korelacja atrybutów kapitału społecznego Wielkopolski* zaprezentowano wiedzę dotyczącą asocjacji kapitału społecznego z jakościowymi cechami struktury badanej populacji. Autorzy, wychodząc z założeń teoretycznych, że o roli i miejscu człowieka w strukturze społecznej decydują jego cechy osobowe (płeć, wykształcenie, miejsce zamieszkania, aktywność zawodowa, uczestnictwo w organizacjach społecznych), zbadali wpływ tych czynników na poziom kapitału społecznego w regionie Wielkopolski. Na podstawie analizy czynnikowej kapitału społecznego wyodrębniono kluczowe składowe kapitału społecznego samorządów, szkolnictwa, przedsiębiorstw i bezrobotnych. Zestaw składników poszczególnych rodzajów kapitału społecznego pozwala dobrać określone metody oddziaływania na wyodrębnione składniki w celu jego stymulowania w regionie.

W rozdziale *Charakterystyka uwarunkowań wzrostu kapitału społecznego* podjęto problematykę determinant wzrostu kapitału społecznego w regionie. Autorzy wyróżnili determinanty podstawowe i dodatkowe. Do pierwszej grupy zaliczyli zaufanie, interakcje i relacje, które są konieczne, aby kapitał społeczny powstał i osiągnął postać dojrzałości. Natomiast w dalszych fazach jego rozwoju na znaczeniu zyskują determinanty dodatkowe, do których Autorzy zaliczyli między innymi politykę społeczną i strukturę społeczno-gospodarczą. Autorzy skupili się na analizie wpływ instrumentów polityki społecznej na rozwój kapitału społecznego w Wielkopolsce. Poddali analizie założenia „Strategii polityki społecznej województwa wielkopolskiego”, w szczególności te cele i priorytety, których realizacja pozwoli ukształtować kapitał społeczny na wysokim poziomie. Przeprowadzili również analizę struktury społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego, wskazując bariery utrudniające rozwój kapitału społecznego. Do takich przeszkód można zaliczyć niekorzystną strukturę bezrobotnych, brak równomiernego rozmieszczenia podmiotów gospodarczych w regionie (większość przedsiębiorstw średnich i dużych usytuowana jest w Poznaniu) i brak równomiernego dostępu młodzieży do szkół na poziomie ponadgimnazjalnym.

Ostatni rozdział (*Sposoby rozwoju i wykorzystania kapitału społecznego w polityce społecznej Wielkopolski*) zawiera diagnozę potrzeb i zakres działań podmiotów regionalnej polityki społecznej. Autorzy wskazali, że polityka społeczna może stać się jednym z najważniejszych instrumentów stymulowania kapitału społecznego w regionie. Aby ten cel można było osiągnąć, badacze proponują dwa scenariusze regionalnej polityki społecznej – rozwojowy i bierny. Pierwszy z nich zakłada aktywne działania na rzecz rozwoju zasobów kluczowych kapitału społecznego, natomiast drugi proponuje kontynuację i akceptację dotychczasowego trendu zachowań partnerów lokalnej polityki społecznej w zakresie wykorzystania aktualnego stanu zasobów kapitału społecznego. Wybór scenariusza zależy w dużym stopniu od władz lokalnych i regionalnych.

W celu zmniejszenia dystansu rozwojowego kapitału społecznego między poszczególnymi sub-regionami Wielkopolski, opracowano jego model docelowy, wykorzystując analizę czynnikową, który może stać się przesłanką do aktywnych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu Wielkopolski.

Recenzowana książka to cenna pozycja w zakresie badań nad kapitałem społecznym w ujęciu regionalnym. Mimo rozległej problematyki badawczej i w związku z tym niemożności pełnego traktowania niektórych problemów, publikacja ta w sposób rzetelny wzbogaca naszą wiedzę o wiele ważnych kwestii. Autorzy prezentują również dorobek polskich i zagranicznych uczonych zajmujących się tymi zagadnieniami. Przedstawione treści pobudzają do dyskusji i sprzyjają w znacznym stopniu rozwojowi teorii dotyczącej kapitału społecznego i orientacji empirycznej. Teoriopoznawcza i formalna strona prezentowanej monografii dostarcza wiedzy o swoistości kapitału społecznego w regionie, co pozwala na weryfikowanie jego założeń teoretycznych.

Wnioski i postulaty zawarte w pracy są cennym przyczynkiem badawczym ukazującym warunki i możliwości kreowania kapitału społecznego za pomocą instrumentów polityki społecznej, wnoszą istotny wkład zarówno w teorię kapitału społecznego, jak i jego praktykę. Zaproponowane modele mogą stać się podstawą do przygotowania lokalnych i regionalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Kończąc omówienie tej obszernej i poznawczo wartościowej książki, pragnę podkreślić, że jest ona ważna i ciekawa, nawet dla nieprzygotowanego czytelnika. Redaktorowi naukowemu monografii udało się bowiem zebrać opracowania o bardzo wysokich walorach poznawczych i dzięki temu rynek wydawniczy zostanie wzbogacony o wartościową, interdyscyplinarną pozycję, opisującą procesy stymulowania rozwoju kapitału społecznego w ujęciu regionalnym.

Felicjan Byłok

Marcin Wiśniewski, *Ocena zdolności kredytowej gminy*, Difin, Warszawa 2011, ss. 240.

W pracy *Ocena zdolności kredytowej gminy* Marcin Wiśniewski postawił ambitny cel badawczy, formułując go następująco: „stworzenie miernika zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego stało się głównym celem prowadzonych przez autora książki badań” (s. 8). Badania te przeprowadzono w ramach promotorskiego projektu badawczego, którego kierownikiem była prof. dr hab. Wiesława Przybylska-Kapuścińska. Projekt był finansowany ze środków na naukę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Problematyka badawcza zawarta w książce jest ze wszech miar aktualna i zasługuje na miano badań o charakterze nowatorskim. Specyfika zadań publicznych, wynikających z ustaw o samorządzie gminnym, powiatowym i wojewódzkim, polega między innymi na tym, że udział wydatków majątkowych w ich wydatkach ogółem jest najwyższy, na tle odpowiednich relacji w podsektorze rządowym czy w podsektorze ubezpieczeń społecznych. W okresie ostatnich czterech lat dynamika wydatków majątkowych jednostek samorządu terytorialnego wyniosła 35%. Mimo zdecydowanej europejskiej tendencji konsolidacji fiskalnej w sektorze finansów publicznych, nie należy przewidywać zmniejszenia zainteresowania problematyką badania zdolności kredytowej w jednostkach samorządu terytorialnego. Wręcz przeciwnie – zagadnienie, o którym pisze Autor, z powodu procesów globalizacyjnych nabierze jeszcze większego znaczenia.